

Zpráva Akreditační komise o hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na filozofických fakultách

*Filozofická fakulta Univerzity Karlovy Praha
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě
Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*

leden 2008

V roce 2006 vyhlásila Akreditační komise hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na filozofických fakultách (s výjimkou Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kde hodnocení proběhlo na jaře 2006).

Akreditační komise jmenovala účelovou pracovní skupinu ve složení: Jiří Mareš – předseda; členové: Svatava Raková, Vlastimil Fiala, Bohuslav Mánek, Eva Semotanová, Petr Kysloušek (zápis č. 5/2006, 6/2006 a 5/2007).

Účel hodnocení: Zjistit, jak kvalitně probíhá habilitační a jmenovací řízení na vybraných filozofických fakultách. Akreditační komise si chtěla udělat jasno v kritériích, která se na těchto fakultách používají, ve způsobech sestavování komisí, výběru oponentů, v kvalitě předkládaných prací, v kvalitě posudků, v řešení hraničních případů. Jedním z podnětů k hodnocení byla diskuse kolem kvality habilitačního řízení dr. Pavery, které proběhlo na Filozofické fakultě Univerzity Palackého Olomouc. Vyvolalo odborné debaty a bylo v nevěcné rovině probíráno i ve sdělovacích prostředcích.

Účelová pracovní skupina měla za úkol zjistit reálný stav na filozofických fakultách. Zmapovat, co se osvědčilo a co nikoli; nepátrala pouze po nedostatecích, ale zajímala ji též pozitivita a otevřené otázky, které jsou společné pro více fakult.

Postup hodnocení: Ve spolupráci se sekretariátem Akreditační komise byl připraven dotazník, který byl v červnu 2007 zaslán těmto fakultám: Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, Filozofické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě a Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Dotazník zjišťoval mj. údaje o akreditovaných oborech habilitačního a jmenovacího řízení na dané fakultě, podrobné údaje o proběhlých habilitačních a jmenovacích řízeních (např. téma přednášky, složení komise, u habilitačních řízení pak název habilitační práce, údaje o oponentech; dotazník zjišťoval kritéria, jimiž se fakulta řídí, u neúspěšných řízení požadoval bližší informace o důvodech neúspěchu). Dále dotazník požadoval údaje o doktorských studijních programech, které jsou jedním z předpokladů udělení habilitačních a jmenovacích práv, seznam obhájených doktorských prací v daném oboru.

Vedení fakult dotazník vyplnilo a v srpnu až září 2007 zaslalo sekretariátu Akreditační komise. Účelová pracovní skupina odpovědi fakult prostudovala a dohodla s vedením fakult termín osobní návštěvy. Návštěvy na filozofických fakultách proběhly v lednu 2008. Návštěva účelové pracovní skupiny měla tento průběh: setkání s vedením fakulty a vysvětlení účelu i formy hodnocení, polostandardizovaný rozhovor s děkanem a proděkanem pro vědeckou činnost, obecná rozprava o práci fakulty, kontrola dokumentace spojené s habilitačním a jmenovacím řízením, seznámení se s kvalitou vybraných habilitačních prací (zejména z historických a lingvistických oborů) jakož i s kvalitou posudků na habilitační práce; setkání s vedením fakulty a předběžné shrnutí výsledků návštěvy.

Hodnocení se týkalo období posledních pěti let fungování fakulty. Účelová pracovní skupina brala v úvahu, že na řadě fakult jde o období, kdy za chod fakulty odpovídalo jiné vedení anebo vedení, které mělo poněkud jiné složení, než dnes. V případě Českých Budějovic se během hodnoceného období dokonce třikrát změnila podoba i název instituce. Protože od doby odevzdání dotazníku do návštěvy na fakultách uběhly 3-4 měsíce, bylo vedení fakulty vždy požádáno, aby ústně doplnilo všechny změny, které se mezitím udály.

Standardní okruhy pro diskusi o kvalitě **habilitačních a jmenovacích řízení** na fakultě:

- aktuální stav oborů, v nichž má fakulta oprávnění konat habilitační řízení
- aktuální stav oborů, v nichž má fakulta oprávnění konat jmenovací řízení
- aktuální stav dalších oborů na fakultě: obory, v nichž se dá očekávat, že získají časem právo habilitačního či jmenovacího řízení; obory, v nichž fakulta musí řešit určité problémy s jejich rozvojem
- kritéria používaná na dané fakultě pro habilitační a jmenovací řízení
- postup umožňující fakultě kontrolovat dodržení kritérií u uchazečů
- postup fakulty v tzv. hraničních případech
- obvyklý postup zahajování habilitačního řízení
- bližší údaje o uchazečích a vývojové trendy charakteristik uchazečů
- převažující typ habilitačních prací
- fakultní pravidla pro sestavování komisí a výběru oponentů
- účast zahraničních odborníků v komisích (či v roli oponentů) a způsob jejich výběru
- postup při hodnocení původnosti předkládaných prací.

Standardní okruhy pro diskusi o kvalitě **doktorského studia** na fakultě:

- celkové hodnocení kvality doktorského studia na fakultě z pohledu vedení fakulty
- specifika prezenční a kombinované formy studia
- školitelé a požadavky na jejich práci
- průběžné hodnocení práce doktorandů a formální pravidla pro jejich kontrolu; ukončování studia, zanechání studia
- výstupní požadavky na doktoranda
- postup při hodnocení původnosti předkládaných doktorských disertačních prací
- důvody neúspěšnosti při dokončování studia
- zveřejňování obhájených prací.

Akreditační komise oceňuje vstřícnost všech pracovníků navštívených fakult a jejich snahu poskytnout co nejobektivnější údaje o reálném stavu fungování fakult, včetně identifikování problémů (ať už personálních, organizačních či koncepčních).

Obecně lze říci, že navštívené filozofické fakulty věnují kvalitě habilitačního a jmenovacího řízení náležitou pozornost. Ve sledovaném pětiletém období je patrná tendence zvyšovat nároky na uchazeče o vědecko-pedagogické hodnosti, přesněji definovat kritéria, zodpovědně sestavovat komise, pečlivě vybírat oponenty a vlastní řízení vést tak, aby nemělo formální charakter.

Akreditační komise doporučuje fakultám, aby obdobně vysoké požadavky měly i na oponenty. Kontrola ukazuje, že nezanedbatelná část posudků má spíše deskriptivní charakter, méně prostoru je v nich věnováno odborně-analytickým a hodnotícím pasážím.

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy Praha

Návštěva na fakultě a hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem proběhly dne 3. ledna 2008.

Účelová pracovní skupina AK pracovala ve složení: prof. Jiří Mareš – předseda, prof. Svatava Raková, prof. Eva Semotanová, prof. Petr Kyloušek, doc. Bohuslav Mánek. Za FF UK se jednání zúčastnili: dr. Michal Stehlík – děkan, prof. Ivan Jakubec – proděkan pro vědu, Mgr. Andrej Tóth – vedoucí Akreditačního referátu.

Aktuální stav:

FF UK se úspěšně podařilo zachovat kontinuitu akreditovaných oborů. V roce 2007 získala akreditaci pro jmenovací i habilitační řízení u 30 oborů. Z toho u 27 oborů byla FF přiznána maximální možná doba platnosti, tj. na dobu 8 let do roku 2015. Minimální dobu platnosti akreditace pro jmenovací i habilitační řízení (4 roky) získala FF pouze v případě dvou oborů - Archeologie a Logiky. Ve srovnání s uplynulým obdobím, kdy minimální doba platnosti akreditací byla udělena sedmnácti oborům, došlo na FF UK k výraznému zlepšení. Čtyři obory získaly akreditaci pouze pro habilitační řízení (Slavistika, Informační věda, Románská filologie, Politologie). U některých filologických oborů bylo ovšem třeba (pro nedostatečné personální zabezpečení) přistoupit ke sloučení literární a jazykové větve.

Ve sledovaném období proběhlo na FF UK celkem 88 habilitačních řízení, zastaveno bylo na žádost uchazeče 12 řízení, dále 3 hlasováním při jednání vědecké rady FF UK, 1 hlasováním při jednání vědecké rady UK.

Ve sledovaném období proběhlo na FF UK celkem 48 jmenovacích řízení, zastaveno bylo na žádost uchazeče 6 řízení, dále 2 hlasováním při jednání vědecké rady FF UK, 2 hlasováním při jednání vědecké rady UK.

Důvody neúspěchu uchazečů na vědecké radě FF UK se zjišťují velmi obtížně. V některých případech šlo patrně o nepřesvědčivé vystoupení uchazeče před vědeckou radou fakulty či příliš specifické téma přednášky.

Při návštěvě účelové pracovní skupiny se diskutovala obecnější problematika filologických oborů, zejména přípustná míra jejich areálovosti, tj. jejich „odfilologizování“. Jako progresivní a zdárný příklad areálovosti byla uvedena Iberoamerikanistika. Bylo konstatováno, že v případě konkrétních oborů se vždy jedná vždy o hledání optimální vyváženosti obou složek oboru.

Habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem je v případě uchazeče z FF UK zahájeno buď zcela z vlastní iniciace uchazeče nebo s motivací příslušné základní součásti uchazeče. V případě mimouniverzitních uchazečů je řízení zahájeno buď na osobní žádost uchazeče nebo prostřednictvím oborově příslušejícího pracoviště. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem je přibližně 70 % ku 30 %. V případě zahraničních žadatelů se doposud jednalo o ojedinělý případ (jeden uchazeč ze Slovenska).

Kritéria pro habilitační a jmenovací řízení jsou celouniverzitní. V období 2002–2007 se kritéria měnila, zvýšila se jejich náročnost a bere se větší ohled na specifika skupin oborů. Oddělení vědy FF UK se snaží vždy hlídat splnění všech kritérií pro zahájení řízení. Pokud jsou všechny předpoklady formálně naplněny, je žádost postoupena vědecké radě FF UK. Častým problémem bývá, že v žádosti jsou některé údaje neúplné. V těchto případech oddělení vědy žádost vrací uchazeči k doplnění. V případech, kdy je zřejmé, že uchazečovy

podklady jsou hraniční, neúplně doložitelné či jinak problematické, přistupuje se k osobnímu pohovoru proděkana s uchazečem nebo proděkana pro vědu s příslušným předsedou komise.

Pokud jde o typ habilitačních prací, převažují v posledních letech na FF UK práce, které jsou již vydané tiskem. Doporučováno je odevzdávat monografické publikace, není však bezpodmínečně nutné, aby habilitační práce byla vydána.

Při sestavování komisí se postupuje takto: návrh na složení komise předkládá proděkan pro vědu kolegiu děkana. Účast zahraničního odborníka v komisi závisí na povaze oboru. Je-li zapotřebí, jsou do komise zařazeni i zahraniční odborníci. Mnohdy to však znamená technický problém spojený s vyúčtováním účasti zahraničního odborníka na řízení před vědeckou radou FF UK. Snahou FF UK je zajistit vyváženost složení komise, proto bývá vyžadováno i dodatečné doplnění komise. Vědecká rada FF UK schválila pravidlo, podle něhož vedoucí základní součásti (katedry, ústavu) nemůže být členem komise. Na FF UK se též dodržuje pravidlo, že člen habilitační komise nemůže být současně oponentem práce.

Stav doktorského studia na FF UK. V současné době má FF UK v doktorském studiu akreditováno 49 studijních oborů v 9 studijních programech. Každoročně je přijímáno cca 340 studentů do prezenčního a kombinovaného studia.

V případě doktorských studijních programů FF UK registruje koncepční problém, neboť doktorský studijní program se často pohybuje mezi vlastní vědou a studiem. Doktorand je někdy spíše studentem než vědeckým pracovníkem. Snahou současného vedení FF UK je proto zvýšit podíl vědy a snížení počtu zkoušek a pedagogických povinností doktorandů.

Pokud jde o původnost doktorských disertačních prací, je to otázka, kterou musí kontrolovat jednotlivé oborové rady. Vedení fakulty konstatovalo, že možné připojení se k jakémukoli centrálnímu hlídání původností prací je z technického hlediska spíše problém celouniverzitní, než problém jednotlivých fakult.

Členové účelové pracovní skupiny navštívili Ústav fonetiky FF UK a na místě se seznámili se složitou personální situací oboru. S vedoucí ústavu prof. Palkovou a poté i s vedením fakulty diskutovali o možných řešeních vzniklé situace.

AK oceňuje:

1. snahu vedení fakulty systémově řešit personální a kvalifikační situaci fakulty, včetně nového modelu financování kateder a ústavů,
2. personální situaci v historických oborech,
3. náročná pravidla pro sestavování komisí a výběr oponentů,
4. zvyšující se nároky na kvalitu habilitačního a jmenovacího řízení,
5. zvyšující se nároky na kvalitu doktorského studia.

AK doporučuje:

1. zlepšovat kvalifikační situaci v některých lingvistických a sociálních oborech, zejména v germanistice, romanistice, informační vědě, politologii, pedagogice, psychologii,
2. k „hraničním pracím“: nepřijímat k obhajobě práce, které jsou na hranici mezi vědeckou a populárně-vědeckou literaturou; u mezioborových prací, které zasahují do historických oborů, trvat na respektování metodických postupů, které jsou standardní v historických vědách,
3. vedení FF UK a vedení Univerzity Karlovy v Praze koncepčně řešit složitou personální situaci na Ústavu fonetiky; fonetika je vědní obor s osmdesátiletou tradicí na FF UK a oprávnění pro habilitační řízení zaniklo FF UK v roce 2007; právo habilitačního řízení

neexistuje na žádné jiné fakultě v ČR, ani v okolních státech; přitom jsou na ústavu připraveny dvě habilitace mladších pracovníků; v úvahu přicházejí dvě řešení: a) požádat nově o akreditaci habilitačního řízení v oboru fonetika, b) umožnit dvěma uchazečům habilitovat se v příbuzném oboru a poté požádat o akreditaci habilitačního řízení v oboru fonetika; AK považuje za vhodnější první řešení,

4. zlepšit způsob archivování materiálů o habilitačním a jmenovacím řízení,
5. u doktorského studia stanovit minimální výstupní požadavky na doktoranda, nutné pro úspěšné ukončení studia,
6. u doktorského studia sledovat vytížení jednotlivých školitelů a stanovit maximální počet doktorandů, které může vést jeden školitel.

Závěr

Celkový stav habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na FF UK je velmi dobrý. AK souhlasí s tendencí vedení fakulty zvyšovat nároky na habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno

Návštěva na fakultě a hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem proběhly dne 10. ledna 2008.

Účelová pracovní skupina AK pracovala ve složení: prof. Jiří Mareš – předseda, prof. Svatava Raková, doc. Bohuslav Mánek. Za FF MU se jednání zúčastnili: prof. Josef Krob (děkan), prof. Jan Zouhar (proděkan pro vědu).

Aktuální stav:

Ve sledovaném období měla fakulta oprávnění konat habilitační řízení v 29 oborech. V listopadu 2003 byla ukončena akreditace 4 oborů (německý jazyk, slovanská archeologie, teorie a dějiny slovanských literatur, vývojová psychologie). Od roku 2007 byla udělena akreditace pro obor pedagogika; obor teorie a dějiny divadla byl rozšířen na teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury. V současné době má tedy právo habilitačního řízení ve 26 oborech. Ve sledovaném období proběhlo na FF MU 35 habilitačních řízení, zastavena byla 4 řízení: z toho 2 hlasováním při jednání vědecké rady FF MU, 2 hlasováním při jednání vědecké rady MU.

Ve sledovaném období měla FF MU oprávnění konat řízení ke jmenování profesorem ve 22 oborech. V roce 2007 v rámci řízení o prodloužení akreditace bylo oprávnění pro obor česká literatura uděleno jen do června 2008. V současné době bylo na UP Olomouc úspěšně dokončeno profesorské jmenovací řízení pracovnice fakulty pro obor česká literatura; po jmenování této pracovnice profesorkou pak MU požádá FF MU o prodloužení akreditace pro obor česká literatura. Ve sledovaném období proběhlo 21 řízení ke jmenování profesorem, zastaveno bylo 6 řízení: 1 řízení zastaveno hlasováním po jednání před vědeckou radou FF MU, 1 řízení hlasováním při jednání vědecké rady MU, 2 řízení byla zastavena na žádost uchazečů, 1 zastavila vědecká rada na základě návrhu jmenovací komise, 1 zastaveno na základě zániku akreditace.

Důvody neúspěchu uchazečů na vědecké radě FF MU se zjišťují velmi obtížně. V některých případech šlo patrně o nepřesvědčivé vystoupení uchazeče před vědeckou radou fakulty či příliš specifické téma přednášky anebo hraniční kvórum, kdy může být problémem získat potřebný počet kladných hlasů..

V roce 2007 byla pozornost vedení fakulty zaměřena na anglistiku. Personální situace se zde výrazně zlepšuje, neboť jeden pracovník úspěšně habilitoval na FF UP Olomouc v oboru dějiny anglické a americké literatury. Na FF MU probíhají dvě profesorská řízení (pro obory dějiny konkrétních literatur – germánské literatury a lingvistika konkrétních jazyků – germánské jazyky) a jedno habilitační řízení pro obor lingvistika konkrétních jazyků – germánské jazyky. Postupně se zlepšuje též personální situace na etnologii, kde bylo zahájeno jedno habilitační řízení.

Řízení je převážně zahajováno z iniciativy uchazeče; v některých případech z iniciativy děkana nebo vedoucího ústavu. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o habilitační řízení je přibližně 70 % ku 30 %. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o řízení ke jmenování profesorem je opačný: 30 % ku 70 %. Mezi požadavky na uchazeče mimo Masarykovu univerzitu patří požadavek minimálně jeden semestr pedagogicky působit na FF MU, nebo být zapojen do řešení vědeckého projektu na FF MU.

Kritéria pro habilitační a jmenovací řízení jsou kombinací celouniverzitních a fakultních. Formální náležitosti stanovují směrnice rektora MU a kritéria FF MU, schválená vědeckou radou FF MU. Tato kritéria přihlížejí i ke specifické jednotlivých oborů FF MU (filologické, uměnovědné, historické, filozofické ad. obory). V období 2002–2007 se kritéria měnila, zvýšil se důraz na mezinárodní kontakty a výsledky uchazeče, pozornost je věnována i snižování věkové struktury habilitovaných pracovníků. Kontrolu úplnosti předložených materiálů a kontrolu dodržení stanovených kritérií provádí proděkan pro vědu. Jsou-li podklady neúplné, požádá o doplnění.

Návrh na složení habilitační, resp. jmenovací komise podává (na vyzvání proděkana) vedoucí příslušného ústavu jako garant oboru. Tyto materiály pak předkládá děkan nejprve *komisi děkana pro vědu*, která je složena z děkana, proděkanů pro vědu a výzkum a předsedů oborových rad doktorského studia; tato komise doporučuje/nedoporučuje předložit žádost vědecké radě fakulty.

Při zahájení habilitačního řízení musí mít uchazeč vydanou jednu knižní monografii. Pro splnění tohoto kritéria nyní uchazeči většinou uplatňují jako knižní monografii knižně vydanou doktorskou (kandidátskou) disertaci. Kromě toho musí předložit habilitační práci, která nesmí být totožná s doktorskou prací. V současnosti je běžné, že uchazeč má jednu knižně vydanou monografii (zpravidla doktorskou disertaci) a dále jako habilitační spis předkládá novou rukopisnou práci.

Postup v problematických případech. Pokud se jedná jen o formální nedostatky, které lze odstranit, řeší děkan, resp. proděkan. Sporné případy řeší a doporučení panu děkanovi dává komise pro vědu. Rozhodující postavení má v této situaci habilitační, resp. jmenovací komise, která navrhne v problematických případech vědecké radě případné zastavení řízení.

Stav doktorského studia na FF MU. V současné době má FF MU v doktorském studiu akreditováno 31 studijních oborů v 6 studijních programech. Každoročně je přijímáno cca 135 studentů do prezenčního a kombinovaného studia, stoupá počet absolventů (v roce 2006 39, v roce 2007 51). Úspěšné jsou ty doktorské obory, které jsou součástí výzkumných záměrů (historie, klasická filologie, archeologie). Z toho se odvíjí tematické zaměření disertací, práce doktorandů na vědeckých tématech a publikacích). Dobré výsledky přinášejí doktorská studia pod domácím i zahraničním vedením doktoranda (zatím se týká spolupráce s francouzskými univerzitami).

Formální kritéria pro uzavření doktorského studia jsou jasně definována. Studium je na MU organizováno kreditním systémem. Na FF MU jsou stanoveny společné předměty pro všechny obory (teoreticko-metodologický seminář, prokázání jazykové kompetence), další studijní předměty stanovují jednotlivé obory. Zahraniční stáž je doporučena, ale není povinná. Povinné jsou pro doktoranda 3 prezentace (referáty na konferencích, minimálně 1 publikace ve vědeckém tisku). Semestrální kontrola studia probíhá prostřednictvím semestrálního kolokvia, které uděluje školitel.

Původnost prací. U doktorských disertací je kontrola možná prostřednictvím příslušných aplikací Informačního systému MU. U habilitačních prací má zodpovědnost habilitační komise, zejména její předseda a dále oponenti, kteří by měli být z různých pracovišť- Svou úlohu hraje i zveřejnění práce. Problémem – jako na všech vysokých školách – zůstává způsob nakládání s širokým okruhem literatury, zejména zahraniční, o které se práce opírají.

AK oceňuje:

1. zvyšující se nároky na kvalitu habilitačního a jmenovacího řízení,
2. zvyšující se nároky na kvalitu doktorského studia,
3. systém kontroly původnosti doktorských prací,
4. systém zveřejňování doktorských prací,
5. vynikající úroveň archivace materiálů o habilitačním a jmenovacím řízení.

AK doporučuje:

1. zlepšovat kvalifikační situaci v některých sociálněvědních oborech, zejména v etnologii a psychologii,
2. nadále sledovat kvalifikační situaci na germanistice,
3. k „hraničním pracím“: nepřijímat k obhajobě práce, které jsou na hranici mezi vědeckou a populárně-vědeckou literaturou,
4. u doktorského studia sledovat vytížení jednotlivých školitelů a stanovit maximální počet doktorandů, které může vést jeden školitel.

Závěr

Celkový stav habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na FF MU je velmi dobrý. AK souhlasí s tendencí vedení fakulty zvyšovat nároky na habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě

Návštěva na fakultě a hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem proběhly dne 11. ledna 2008.

Účelová pracovní skupina AK pracovala ve složení: prof. Jiří Mareš – předseda, prof. Svatava Raková, prof. Petr Kyloušek, doc. Bohuslav Mánek. Za FF OU se jednání zúčastnili: Doc. Eva Mrhačová (děkanka), Doc. Aleš Zářický (proděkan pro vědu, výzkum a zahraniční styky), Doc. Maria Vašutová. (proděkanka pro studium).

Aktuální stav:

Ve sledovaném období měla fakulta oprávnění konat habilitační řízení ve 3 oborech: České a československé dějiny se zaměřením na hospodářské a sociální dějiny, Dějiny české literatury, Polský jazyk. V tomto období proběhlo na FF OU 8 habilitačních řízení; 6 bylo úspěšných a 2 řízení byla zastavena: z toho 1 na žádost uchazeče, 1 pro úmrtí uchazeče.

Ve sledovaném období měla FF OU oprávnění konat řízení ke jmenování profesorem ve 3 oborech: České a československé dějiny se zaměřením na hospodářské a sociální dějiny, Dějiny české literatury, Polský jazyk. V tomto období probíhala na FF OU 3 jmenovací řízení; 2 byla úspěšných a 1 řízení zastavila jmenovací komise pro vážné a neodstranitelné nedostatky v podkladových materiálech (šlo o nepravdivé informace).

Možnost akreditace habilitačního řízení a jmenovacího řízení se rýsuje u katedry anglistiky a amerikanistiky, kde je velmi příznivá personální situace (2 profesori, 2 docenti, 7 odborných asistentů nositelů vědecké hodnosti Ph.D). První absolventi vlastního doktorského studia se očekávají již na podzim roku 2008.

Habilitační i jmenovací řízení je převážně zahajováno z iniciativy uchazeče. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o habilitační řízení je přibližně 50 % ku 50 %. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o řízení ke jmenování profesorem je: 33 % ku 67 %.

Kritéria pro habilitační a jmenovací řízení jsou kombinací celouniverzitních a fakultních. Formální náležitosti stanovuje *Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem Ostravské univerzity* a dále Vnitřní předpis FF OU *Kriteria habilitace a jmenování profesorem FF OU* schválený vědeckou radou FF OU.

Návrh na složení habilitační, resp. jmenovací komise podává děkanka. Tento návrh předloží ke schválení na zasedání vědecké rady fakulty. Zahraniční členové komisí a zahraniční oponenti jsou navrhováni předsedou oborové rady na základě své vědecké způsobilosti a odborné zaměřenosti, posléze schvalováni vědeckou radou fakulty a teprve poté oslovení.

Při zahájení habilitačního či jmenovacího řízení musí mít uchazeč vydanou jednu monografii a splňovat další, podrobně specifikovaná kritéria. Proděkan pro vědu, výzkum a zahraniční styky každou žádost podrobně studuje a zjišťuje, zda je v souladu s předpisy OU.

Problematické žádosti. Pokud žádost neodpovídá kritériím FF OU, sdělí proděkan nedoporučující stanovisko děkance a ta habilitační či jmenovací řízení vůbec nezahájí. Pokud jde o hraniční případ, je ustavena habilitační či jmenovací komise. Ta podklady prostuduje a může formulovat negativní stanovisko. Poté je žádost s negativním stanoviskem předložena vědecké radě fakulty a ta řízení zastaví.

Stav doktorského studia na FF OU. V současné době má FF OU v doktorském studiu akreditováno 9 studijních oborů ve 4 studijních programech. Každoročně je přijímáno cca 30 studentů do prezenčního a kombinovaného studia.

Největší problém má fakulta paradoxně v naplňování plánovaného počtu studentů u oboru polský jazyk. Řada nadaných studentů, kteří mají o studium oboru zájem, odchází studovat na prestižní univerzity do sousedního Polska, kde dostávají speciální stipendia.

Pokud jde o původnost doktorských disertačních prací, je to úkol, který musí kontrolovat jednotlivé oborové rady. V případě habilitačních prací jde o úkol, který stojí před habilitačními komisemi a správně volenými oponenty.

Ostravská univerzita připravuje zřízení další fakulty se zaměřením na sociální práci. FF OU má jediný obor, který se do jisté míry přibližuje oboru na dosavadní Zdravotně-sociální fakultě. Je to bakalářský obor *Poradenství v sociální práci* a navazující magisterský obor *Sociální práce s poradenským zaměřením*. V současnosti je tento obor na FF OU orientován poradensko-psychologicky, zatímco podobný obor na Zdravotně-sociální fakultě je orientován zdravotnický. Vzájemnou dohodou mezi fakultami i na úrovni univerzitního senátu bylo stvrzeno, že obor na FF OU prozatím zůstane (včetně doktorského studijního oboru sociální práce, který ještě nemá absolventy). Konstituování nové fakulty skladbu oborů na FF OU nijak neohroží.

AK oceňuje:

1. systematickou pozornost vedení fakulty kvalifikačnímu růstu pracovníků kateder,
2. zvyšující se nároky na kvalitu habilitačního a jmenovacího řízení,
3. systematické zapojování zahraničních odborníků do práce komisí,
4. zvyšující se nároky na kvalitu doktorského studia,
5. výbornou úroveň archivace materiálů o habilitačním a jmenovacím řízení.

AK doporučuje:

1. u habilitačního řízení uplatnit zásadu, že složení habilitační komise a složení oponentů se může překrývat pouze jedním odborníkem,
2. u jmenovacího řízení vyžadovat stanovisko renomovaného pracoviště či renomovaných odborníků ke kvalitám uchazeče (zejména v případech mimouniverzitních uchazečů),
3. zlepšovat kvalifikační situaci na katedře slavistiky i katedře psychologie a sociální práce,
4. zavést operativnější systém kontroly kvality doktorského studia a rychleji eliminovat ty studenty, kteří dlouhodobě neplní své povinnosti,
5. u doktorského studia stanovit minimální výstupní požadavky na doktoranda, nutné pro úspěšné ukončení studia.

Závěr

FF OU vznikla před 16 lety. Její personální situace je nyní relativně dobrá, s příznivým výhledem do budoucnosti. Celkový stav habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na FF OU je velmi dobrý. AK oceňuje tendenci vedení fakulty zvyšovat nároky na habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Celkový stav habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na FF OU je velmi dobrý. Akreditační komise oceňuje tendenci vedení fakulty zvyšovat nároky na habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Návštěva na fakultě a hodnocení oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem proběhly dne 17. ledna 2008.

Účelová pracovní skupina AK pracovala ve složení: prof. Jiří Mareš – předseda, prof. Eva Semotanová, doc. Bohuslav Mánek. Za FF JU se jednání zúčastnili: PhDr. Pavel Král (děkan), prof. Alena Jaklová (proděkanka pro vědu a výzkum a pro zahraniční vztahy); prof. Václav Bůžek (rektor a ředitel Historického ústavu FF JU), prof. Vladimír Papoušek (ředitel Ústavu bohemistiky FF JU).

Aktuální stav:

Ve sledovaném období měla fakulta oprávnění konat habilitační řízení ve 2 oborech: České dějiny a Dějiny novější české literatury. V tomto období proběhlo na FF JU 6 habilitačních řízení. Všechna byla úspěšná.

Ve sledovaném období měla FF JU oprávnění konat řízení ke jmenování profesorem ve 2 oborech: České dějiny a Dějiny novější české literatury. V tomto období na FF JU proběhla 4 jmenovací řízení. Všechna byla úspěšná.

Možnost akreditace habilitačního řízení a jmenovacího řízení se rýsují (z hlediska personálního složení) u Ústavu romanistiky, avšak spíše v dlouhodobější perspektivě. Ústav bohemistiky připravuje akreditační žádost pro doktorské studium oboru Český jazyk, na který ve střednědobém horizontu může navázat žádost o akreditaci habilitačních a profesorských řízení.

Habilitační i jmenovací řízení je převážně zahajováno z iniciativy uchazeče. Po jejím posouzení oborovou radou a kolegiem děkana může být řízení zahájeno. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o habilitační řízení je přibližně 50 % ku 50 %. Jeden uchazeč o habilitaci byl ze zahraničí - z Rakouska. Poměr „domácích“ a „mimouniverzitních“ uchazečů o řízení ke jmenování profesorem je: 0 % ku 100 %.

Kritéria pro habilitační a jmenovací řízení jsou stanovena na úrovni fakulty. Formální náležitosti stanovuje *Řád habilitačního řízení* (opatření děkana č. 15/2007) a *Řád řízení ke jmenování profesorem* (opatření děkana č. 16/2007). Kontrolu úplnosti předložených materiálů a kontrolu dodržení stanovených kritérií provádí oborová rada a kolegium děkana. Pokud žádost na zahájení habilitačního řízení nespĺňuje formální náležitosti, vyzve děkan uchazeče k odstranění nedostatků a stanoví mu přiměřenou lhůtu. Neodstraní-li uchazeč ve stanovené lhůtě nedostatky v žádosti, žádost se vůbec neprojednává.

Návrh na složení habilitační, resp. jmenovací komise podává vedení fakulty po konzultaci s předsedy oborových rad. V komisích jsou pravidelně zastoupena prestižní pracoviště oboru (Historický ústav AV ČR, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity).

Postup v problematických, „hraničních“ případech. Takovéto případy zatím vedení FF JU nemuselo řešit vzhledem k tomu, že vedení fakulty úzce spolupracuje s předsedy oborových rad. Rovněž v akademické obci jsou známa náročná vstupní kritéria u oborů České dějiny a Dějiny novější české literatury.

Stav doktorského studia na FF JU. V současné době má fakulta v doktorském studiu akreditovány dva studijní obory ve 2 studijních programech. Každoročně je přijímáno cca 7-10 studentů do prezenčního a kombinovaného studia. Doktorské obory jsou navázány na dva

výzkumné záměry fakulty (historie, bohemistika). Odtud se odvíjí tematické zaměření disertací i práce doktorandů na vědeckých tématech a publikacích. Fakulta úspěšně využívá finančních zdrojů z grantových prostředků (doktorské projekty GA ČR). Důraz je kladen na jazykové vybavení a zahraniční pobyty doktorandů.

Studium je na FF JU organizováno pomocí kreditního systému, ve kterém je jasně evidováno plnění studijních povinností a kontrola je prováděna i osobně školitelem. V individuálních případech, kdy je zřejmé, že doktorand nestačí na náročné požadavky vědecké činnosti, je mu nabídnuta možnost završit studium rigorózní prací. Takoví absolventi se pak úspěšně etablovali na gymnáziích či v památkových ústavech.

Původnost prací. U doktorských disertací je to záležitost oborové rady a oponentů. Jihočeská univerzita navíc vstoupí do konsorcia s Masarykovou univerzitou a bude využívat její počítačový systém kontrolující, zda nedochází k pokusům o plagiátorství. Původnost habilitačních prací hlídají převážně oponenti a členové habilitačních komisí.

AK oceňuje:

1. systematickou pozornost vedení fakulty kvalifikačnímu růstu pracovníků kateder,
2. vysoké nároky na kvalitu habilitačního a jmenovacího řízení,
3. explicitní stanovení domácích periodik, která se uznávají jako vědecká periodika s náročným recenzním řízením pro účely habilitačního a jmenovacího řízení,
4. zvyšující se nároky na kvalitu doktorského studia,
5. výbornou úroveň archivace materiálů o habilitačním a jmenovacím řízení.

AK doporučuje:

1. zlepšovat kvalifikační situaci v ústavech, které jsou na počátku svého rozvoje: v Ústavu estetiky a dějin umění, Archeologickém ústavu, Ústavu archivnictví a pomocných věd historických,
2. v budoucnu, až se rozšíří počet oprávnění k jmenovacímu řízení i na další obory, vyžadovat stanovisko renomovaného odborného pracoviště či renomovaných odborníků ke kvalitám uchazeče (zejména v případech mimouniverzitních uchazečů),
3. u doktorského studia sledovat vytížení jednotlivých školitelů a stanovit maximální počet doktorandů, které může vést jeden školitel.

Závěr

FF JU je mladá fakulta, byla zřízena 1. ledna 2006. Fakulta jako celek se konstituuje, její ústavy jsou v různém stádiu vývoje. Personální situace skýtá příznivou perspektivu do budoucnosti. Stav habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na FF JU je velmi dobrý. AK oceňuje tendenci vedení fakulty zvyšovat nároky na habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.